

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

«30» червня 2016 року

м Херсон

№ 2/80-рк/к

ТОВ «Україна»
вул. Лавреньова, 3, м. Херсон,
73000

Про вжиття заходів щодо усунення
причин та умов вчинення дій,
що мають ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративною колегією Херсонського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) за результатами розгляду колективного звернення мешканців другого під'їзду буд. 83 по вул. Комкова у м. Херсоні (надалі – Житловий будинок) вх. № 1-28/35-Ко від 02.06.2016 щодо безпідставного відключення ліфтового обладнання невстановленими комунальними організаціями у Житловому будинку, встановлено наступне.

У травні 2016 року у другому під'їзді Житлового будинку ліфтове обладнання було відімкнене від електропостачання, внаслідок чого ліфт перестав функціонувати.

Послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій мешканцям Житлового будинку надає ТОВ «Україна», яке, відповідно до укладеного із ПАТ ЕК «Херсонобленерго» договору «Про постачання електричної енергії» від 01.01.2005 № 2414 є споживачем електричної енергії для комунальних потреб, зокрема для надання послуг з освітлення сходових клітин та забезпеченням електроенергією ліфтового обладнання житлових будинків, що ним обслуговуються.

ТОВ «Україна» є юридичною особою, що діє на підставі Статуту, державну реєстрацію проведено 18.12.2009 за № 14991070002011645 (нова редакція). Предметом діяльності підприємства є, зокрема: технічне обслуговування та ремонт житлового фонду, його технічного обладнання, забезпечення якісного утримання житлових будинків і санітарного стану прибудинкових територій відповідно до вимог законодавства та нормативних документів тощо. Місцезнаходження ТОВ «Україна»: м. Херсон, вул. Лавреньова, 3. Ідентифікаційний код: 31047410.

Тобто, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ТОВ «Україна» є суб'єктом господарювання.

Послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій у місті Херсоні ТОВ «Україна» надає на підставі установчих документів та договору від 17.04.2008 № 50, укладеного з Управлінням житлового господарства Херсонської міської ради, згідно з дислокацією будинків, визначеною додатком до цього договору.

Враховуючи наведене, відповідно до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції», Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету

України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01 квітня 2002 року за № 317/6605 (надалі – Методика), Відділенням проведено дослідження монопольного становища ТОВ «Україна».

Відповідно до пункту 2.2 Методики при здійсненні цього дослідження використовуються ті етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, що відповідають фактичним обставинам, зокрема, особливостям товару, структурі ринку тощо.

Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

ТОВ «Україна», яке надає послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій (код за КВЕД - 81.10).

Відповідно до Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (надалі - Закон) послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій є житлово-комунальними послугами.

Житлово-комунальні послуги, згідно зі статтею 1 Закону, це результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та перебування осіб у жилих і нежилих приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил.

Споживачами цих послуг є мешканці будинків, розташованих на території, що обслуговується підприємством, які отримують або мають намір отримувати послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій.

Враховуючи наведене, **товарними межами** ринку є послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій.

Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установаження мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживача, придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

При визначенні територіальних меж ринку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій було враховано мінімальну територію, за межами якої отримання споживачами послуг, які б надавалися ТОВ «Україна», є неможливим у зв'язку з укладенням ним договору з Управлінням житлово-комунального господарства Херсонської міської ради на обслуговування житлового фонду міста Херсона в межах певної дислокації будинків.

Отже, враховуючи вищенаведене, **територіальними межами** ринку є територія міста Херсона в межах дислокації будинків, які обслуговуються ТОВ «Україна» згідно з договором.

Часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

У межах міста Херсона протягом 2013-2016 років та на теперішній час склад продавців (надавачів) даних послуг не змінювався, тобто структура цих ринку є сталою.

Отже, **часовими межами** ринку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій в територіальних межах, що досліджуються, є період 2013-2016 років та по теперішній час.

Зазначений ринок **характеризуються наявністю організаційних та адміністративних бар'єрів**, оскільки вхід на ринок нових суб'єктів господарювання можливий лише за умови:

- укладення договору з органом місцевого самоврядування на відповідній території іншим суб'єктом господарювання;

- виходу з ринку діючого суб'єкта.

Відповідно до частини третьої статті 24 Житлового кодексу Української РСР, житловий будинок може експлуатуватися тільки однією житлово-експлуатаційною організацією.

Отже, ТОВ «Україна» є єдиним виробником та надавачем послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій в місті Херсоні в межах дислокації будинків, що ним обслуговуються, а отже, не зазнає конкуренції на відповідному ринку.

Враховуючи наведене, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики, ТОВ «Україна» протягом 2013-2016 років та на теперішній час займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій в місті Херсоні в територіальних межах дислокації будинків, що ним обслуговуються, з часткою 100 відсотків, оскільки на цьому ринку в зазначених межах у нього немає жодного конкурента.

Основні засади організаційних, господарських відносин, що виникають у сфері надання та споживання житлово-комунальних послуг між виробниками, виконавцями і споживачами, а також їхні права та обов'язки визначено Законом України «Про житлово-комунальні послуги» (надалі – Закон).

Житлово-комунальні послуги - результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та перебування осіб у жилих і нежилых приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил (стаття 1 Закону).

Частиною першою статті 19 цього Закону визначено, що відносини між учасниками договірних відносин у сфері житлово-комунальних послуг здійснюються виключно на договірних засадах. Учасниками відносин у сфері житлово-комунальних послуг є: власник, споживач, виконавець, виробник.

Відповідно до Правил утримання жилих будинків та прибудинкових територій, затверджених наказом Держжитлокомунгоспу України від 17.05.2006 № 76, виконавець послуг - суб'єкт господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальної послуги споживачу відповідно до умов договору.

Підпункт 3 пункту другого статті 21 Закону зобов'язує виконавця послуг підготувати та укласти зі споживачем договір на надання житлово-комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотриманням умов його виконання згідно з типовим договором про надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2009 № 529 (надалі – Типовий договір).

Тією ж постановою затверджено й Типовий перелік послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, відповідно до якого до основних послуг, що мають надаватися обслуговуючою організацією належать й освітлення місць загального користування і підвалів та підкачування води, а також енергопостачання ліфтів.

Відповідно до пункту 13 Типового договору, виконавець зобов'язаний забезпечувати своєчасне надання послуг належної якості згідно із законодавством

Пункт 10 Типового договору передбачає, що споживач має право на своєчасне отримання послуг належної якості згідно із законодавством.

Відповідно до положень статті 16 Закону, комунальні послуги надаються споживачам безперебійно за винятком часу на проведення визначених законодавством технічних робіт.

При цьому, пункт 4 статті 16 Закону передбачає, що у разі застосування перерви в наданні послуг виконавець/виробник зобов'язаний повідомити через засоби масової інформації про таку перерву споживача не пізніше як за 10 днів (за винятком перерви, що виникла внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили). У повідомленні необхідно зазначити причину та строк перерви в наданні відповідних послуг.

За інформацією ТОВ «Україна» (лист від 16.06.2016 № 245), відключення другого під'їзду Житлового будинку від електропостачання у травні-червні 2016 року було здійснене співробітниками ПАТ ЕК «Херсонобленерго» внаслідок наявної простроченої заборгованості ТОВ «Україна» перед енергопостачальною компанією за спожиту електричну енергію на загальну суму 268448 гривень, про що Товариство було заздалегідь попереджене ПАТ ЕК «Херсонобленерго».

Зазначена заборгованість виникла зокрема у зв'язку із тим, що мешканці житлових будинків, які обслуговує ТОВ «Україна» мають заборгованість перед товариством за отримані житлово-комунальні послуги у сумі більш ніж 100000 гривень, окрім цього станом на теперішній час заборгованість державного бюджету перед ТОВ «Україна» становить близько 100000 гривень.

При цьому, ТОВ «Україна» не було вжито відповідних заходів щодо врегулювання договірних відносин із ПАТ ЕК «Херсонобленерго» та відновлення електропостачання у другому під'їзді Житлового будинку.

В свою чергу, нормами Закону України «Про житлово-комунальні послуги», а також положеннями Типового договору передбачений обов'язок споживача оплачувати отримані житлово-комунальні послуги за встановленими тарифами.

При цьому відповідно до пункту 8. Типового договору споживач несе відповідальність згідно із законодавством і цим договором, зокрема, за несвоєчасне внесення платежів за послуги шляхом сплати пені.

Пунктом 14 Типового договору передбачено, що за недотримання вимог нормативно-правових актів у сфері житлово-комунальних послуг, а також за несвоєчасне внесення платежів за послуги споживач несе відповідальність згідно із законом.

Пунктом 18 Типового договору визначено, що спори між сторонами розв'язуються шляхом проведення переговорів або у судовому порядку.

Отже, ТОВ «Україна» відповідно до норм чинного законодавства України має можливість здійснювати заходи, направлені на стягнення виниклої у споживачів заборгованості для врегулювання договірних відносин із ПАТ ЕК «Херсонобленерго».

За умов існування значної конкуренції на ринку відбувається змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання. Підприємство в умовах значної конкуренції на ринку надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій вживало би вичерпні заходи, направлені на забезпечення безперебійного надання житлово-комунальних послуг належної якості.

Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» встановлено, що зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що зловживання монопольним становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

Згідно з частиною четвертою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюються органами Антимонопольного комітету України.

Таким чином, бездіяльність Товариства з обмеженою відповідальністю «Україна», яка полягає у невжитті передбачених чинним законодавством України заходів направлених на стягнення виниклої перед підприємством заборгованості за надані ним послуги, що призвело до виникнення заборгованості перед ПАТ ЕК «Херсонобленерго» та, як наслідок, до відключення другого під'їзду Житлового будинку від електропостачання, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи викладене, з метою припинення дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, керуючись статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Херсонського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

РЕКОМЕНДУЄ:

1. Товариству з обмеженою відповідальністю «Україна» (код ЄДРПОУ 31047410) вжити повних та вичерпних заходів щодо припинення дій, що мають ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, а також усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, шляхом вжиття дієвих заходів, направлених на відновлення надання житлово-комунальних послуг споживачам Житлового будинку.

2. Про результати розгляду рекомендацій повідомити територіальне відділення в десятиденний строк з дня їх отримання з наданням копій відповідних документів.

Адреса для надання відповіді: **м. Херсон, пр-т Ушакова, 47, 73000; e-mail: khs@amcu.gov.ua; факс: (0552) 49-82-29, 49-82-01.**

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду особами, яким вони надані.

Згідно з частиною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», **за умов виконання положень рекомендацій** у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито необхідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова територіального відділення -
Голова адміністративної колегії

В.П. Василенко

